

การศึกษาเชิงพรรณนาครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ ประเมินผลการดำเนินงานด้านการส่งเสริมสุขภาพของชมรมผู้สูงอายุวัดอินทาราม โดยใช้วิธีการประเมินผลแบบมีส่วนร่วม กลุ่มตัวอย่างเป็นคณะกรรมการชมรมผู้สูงอายุและกลุ่มสมาชิกชมรมผู้สูงอายุวัดอินทาราม เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสังเกต การสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม ตลอดจนการศึกษาข้อมูลจากเอกสารต่างๆ ตั้งแต่เดือนมีนาคมถึงเดือนกรกฎาคม พ.ศ.2548 วิเคราะห์ข้อมูลแบบจัดหมวดหมู่ และวิเคราะห์แบบเชิงพรรณนา

ผลการศึกษา พบว่า ในกระบวนการประเมินผลแบบมีส่วนร่วม ผู้เกี่ยวข้องกับชมรมมีส่วนร่วมคิดกำหนดเกณฑ์ชี้วัดและเนื้อหาการประเมินผล ร่วมออกแบบการประเมินผล ร่วมเก็บรวบรวมข้อมูล และร่วมวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินผล ซึ่งผลการประเมินส่วนใหญ่ผ่านตามเกณฑ์ชี้วัดตามวัตถุประสงค์ของชมรมผู้สูงอายุ มีเพียงกิจกรรมการส่งเสริมอาชีพที่ยังไม่ผ่านเกณฑ์

ส่วนผลการประเมินการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพของชมรม พบว่า ชมรมผู้สูงอายุไม่มีการวางแผนนโยบายของชมรมอย่างชัดเจน ไม่มีวัตถุประสงค์ของชมรมที่มาจากการร่วมคิดหรือกำหนดโดยสมาชิกชมรม ด้านการสร้างสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อสุขภาพ พบว่า ชมรมได้มีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ทั้งภายในชมรม ภายในครอบครัว และภายในชุมชน ส่วนการสร้างสิ่งแวดล้อมทางสังคมนั้น พบว่า การรวมตัวกันเป็นชมรมของกลุ่มผู้สูงอายุเกิดจากพื้นฐานความสัมพันธ์ฉันท์เครือญาติซึ่งมีความผูกพันทำให้เกิดความร่วมมือ ร่วมใจในการรวมกลุ่มเพื่อช่วยเหลือระหว่างกัน ซึ่งเป็นลักษณะวัฒนธรรมของชุมชนชนบท ด้านการสร้างความเข้มแข็งของชมรมผู้สูงอายุ พบว่า ชมรมมีกลุ่มคณะกรรมการที่เข้มแข็ง มีโครงสร้างการบริหารงานที่ชัดเจน มีการดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่องและสมาชิกให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี มีการคิดริเริ่มกิจกรรมของชมรมด้วยกลุ่มผู้สูงอายุเอง และมีการระดมเงินทุนตั้งเป็นกองทุนเพื่อประโยชน์ของสมาชิก ด้านการพัฒนาทักษะส่วนบุคคลในชมรมผู้สูงอายุ พบว่า การสมัครเป็นสมาชิกชมรมและเข้าร่วมดำเนินกิจกรรมของชมรมผู้สูงอายุ ทำให้เกิดการพัฒนาศักยภาพในด้านต่างๆ ของผู้สูงอายุทั้งทักษะด้านสุขภาพ ทักษะด้านสังคม ทักษะการดำเนินชีวิต ทักษะการทำงานเป็นทีม การแก้ปัญหา และการเผชิญต่อภาวะอารมณ์ ด้านการปรับเปลี่ยนระบบบริการสุขภาพนั้น พบว่า การดำเนินกิจกรรมชมรมผู้สูงอายุ ก่อให้เกิดการปรับเปลี่ยนบทบาทการทำงาน ในส่วนของบุคลากรทางสาธารณสุข มีการปรับบทบาทจากการทำงานเชิงรับ มาเป็นการทำงานเชิงรุกมากขึ้น

จะเห็นได้ว่า การใช้กระบวนการประเมินผลแบบมีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุ นำไปสู่การสร้างความรู้และทำงานร่วมกันของสมาชิกชมรมผู้สูงอายุ ทำให้ผู้เข้าร่วมในการประเมินผลได้เรียนรู้เพื่อจัดการกับปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

This study is aimed at the participatory evaluation in health promotion activities of Intaram Temple Elderly Club. The study group were the club committees and members. Data was collected by observation, interview and focus groups discussion, including secondary data between March and July 2005. Typological and descriptive analysis were applied to analyze this study.

The results were as follows:

Participatory evaluation process: All stakeholders of the club participated in the evaluation process by determining and designing the indicators, collecting and analysing the data. Most of the objectives of the club were achieved the preset indicators, except occupational promoting activity.

Health Promotion Process: The result of no participation of the members to determine the club's objectives reflected in unclear healthy public policy of the club. The club created well supportive environments by managing physical environments in terms of inside-group, family and community levels. While the relationship or family relations which was a culture of people in the rural area supported the club's social environment. Furthermore, well organization, continued doing activities, created their own new activities and collected funds for the group. Showed the strengthen of the organization. Group membership provided further personal skill development in many ways, such as; health and social skills, living skill, team work, problem solving and emotional management : Finally, it was found the club affected health staff by reorienting the strategy service from a reactive approach to a more proactive approach, through increased health promotion.

In summery, the process of participatory evaluation was the effective process to create knowledge and team working to both the health staff and the members of elderly club.